

คอลัมน์ “แจ่งสี่เปี้ย” ฉบับวันที่ 11 มิถุนายน 2567

“กลไกค้ำประกันเครดิต” ... ตัวช่วย SMEs ไทย

ดร.พรเพ็ญ สดศรีชัย
ธนาคารแห่งประเทศไทย

แบงก์ชาติเห็นความสำคัญของผู้ประกอบการ SMEs ไทยมาโดยตลอดนะค่ะ ด้วย SMEs มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการจ้างงานสูงเกือบสามในสี่ของการจ้างงานรวม

เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว มีการจัด [งานเสวนาเรื่อง "กลไกค้ำประกันเครดิต ตัวช่วยของ SMEs ในการเข้าถึงเงินทุน"](#) ด้วยแบงก์ชาติตระหนักว่า SMEs ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ต้องเร่งแก้ไข ตามที่คุณรณดล นุ่มนนท์ รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน ได้กล่าวไว้ในงานฯ และคุณสมชาย เลิศลาภวสิน ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน ได้สรุปผลการศึกษาด้านปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs และบทบาทของกลไกค้ำประกันเครดิต

ในงานเสวนา ยังมีการแลกเปลี่ยนความเห็น โดย คุณแสงชัย อีร์กุลวานิช (ประธานสมาคมพันธ์เอสเอ็มอีไทย) คุณสิทธิกร ดิเรกสุนทร (กรรมการและผู้จัดการทั่วไป บสย.) คุณชัยยศ ตันพิสุทธิ (ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกสิกรไทย) คุณสมชัย จิตสุชน (ผู้อำนวยการวิจัยด้านการพัฒนาอย่างทั่วถึง TDRI) และผู้ดำเนินการเสวนา คุณณชา อนันต์โชติกุล (ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ KKP Research)

ผลการศึกษาและความคิดเห็นจากงานเสวนาฯ ช่วยให้เข้าใจปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs และทุกภาคส่วนร่วมกันหาทางออกที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากลไกค้ำประกันเครดิตของไทย เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs

ทำไม SMEs จึงเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยาก

1. SMEs ส่วนใหญ่มีทุนและความสามารถในการแข่งขันจำกัด ทำให้ผลประกอบการผันผวน
2. ไม่มีข้อมูลประวัติทางการเงินเพียงพอ จึงประเมินความเสี่ยงยาก และอาจถูกเรียกหลักประกัน
3. SMEs บางส่วน ไม่มีหลักประกันที่ยั่งยืน ทำให้ขาดโอกาสในการรับเครดิต

ที่ผ่านมา การแก้ปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs มีอะไรบ้าง

- 1) การพัฒนาบริการทางการเงินที่เหมาะสมแก่ SMEs รายย่อย เช่น นาโนไฟแนนซ์ พิคโไฟแนนซ์ และ Digital p-loan เพื่อตอบโจทย์เฉพาะกลุ่มที่ต้องการสินเชื่อไม่มาก
- 2) การสนับสนุนสภาพคล่องแก่ SMEs ในช่วงวิกฤต เช่น สินเชื่อ soft loan สินเชื่อฟื้นฟู สินเชื่อผ่าน SFIs ซึ่งเป็นการช่วยเหลือเฉพาะกลุ่ม (targeted) และเป็นมาตรการชั่วคราว เพราะต้องใช้เงินงบประมาณภาครัฐ และ ใช้เวลาในการผ่านกฎหมายเฉพาะ

3) การค้ำประกันโดย บสย. คือ โครงการค้ำประกันสินเชื่อ (Portfolio Guarantee Scheme – PGS) แต่ กลไกค้ำประกันในปัจจุบันยังมีข้อจำกัด

- ขอบเขตการค้ำประกันที่จำกัด โดยครอบคลุมเฉพาะการค้ำประกันสินเชื่อที่ปล่อยโดยสถาบันการเงิน (สง.) และบริษัทลูกเท่านั้น
- ข้อมูลและเครื่องมือไม่เพียงพอ ทำให้การประเมินความเสี่ยงของ SMEs แต่ละรายทำได้ยาก จึงต้องใช้วิธีค้ำประกันแบบกลุ่ม (portfolio guarantee) ที่คิดค่าธรรมเนียมจากลูกหนี้เท่ากันทุกราย ทำให้ลูกหนี้บางส่วนอาจต้องจ่ายค่าธรรมเนียมสูงกว่าความเสี่ยงของตนเอง
- การค้ำประกันขาดความยืดหยุ่น ในการช่วยสนับสนุนภาคธุรกิจที่สอดคล้องกับทิศทาง/ยุทธศาสตร์ของประเทศ หรือเป็นกลไกให้ความช่วยเหลือภาคธุรกิจในช่วงวิกฤต เห็นได้จากในช่วงโควิด 19 ที่ต้องออกพระราชกำหนด (พรก.) เพื่อให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (soft loan) แก่ SMEs ในการช่วยเหลือเพิ่มเติม

การพัฒนากลไกค้ำประกันเครดิต เพื่อเพิ่มเติมต่อแก่ SMEs ควรเป็นอย่างไร

ตัวอย่างกลไกค้ำประกันเครดิตที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ เช่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย และไต้หวัน มีลักษณะสำคัญดังนี้

- ไม่จำกัดประเภทผู้ให้กู้ยืม หรือรูปแบบการกู้ยืมอยู่ที่เฉพาะสินเชื่อ ทำให้สามารถสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับธุรกิจแต่ละกลุ่มมากขึ้น รวมถึงสนับสนุนธุรกิจตามเป้าหมายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว
- มีข้อมูลและแบบจำลองเพื่อใช้ประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตที่สะท้อนระดับความเสี่ยงของลูกหนี้แต่ละราย ทำให้กำหนดค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมได้ (risk-based pricing)
- มีความยืดหยุ่น สามารถใช้เป็นกลไก/เครื่องมือเชิงนโยบายทั้งในภาวะปกติและช่วงวิกฤต
- มีเงินทุน (funding) ที่มีเสถียรภาพ มั่นคง ที่มาจากผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละภาคส่วนอย่างเกาหลีใต้ เงินสมทบจะมาจากทั้งรัฐบาล สง. และภาคธุรกิจอื่น ตามความสมัครใจ ทำให้ทั้งรัฐ สง. และเอกชนต้องร่วมกันประเมินและปล่อยสินเชื่ออย่างรับผิดชอบ
- ให้การสนับสนุน SMEs มากกว่าเพียงการเข้าถึงแหล่งเงินทุน อาทิ เป็นที่ปรึกษาทางการเงินที่มีบริการครบวงจร ทั้งให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ และการบริหารจัดการเงิน เพื่อช่วยยกระดับศักยภาพของ SMEs

ทุกภาคส่วนเห็นตรงกันว่า การค้ำประกันปัจจุบันที่เป็นแบบ “เหมาเข่ง” (portfolio guarantee) ยังไม่ตอบโจทย์การเข้าถึงเงินทุนของ SMEs ได้เต็มที่ จึงควรออกแบบกลไกที่เอื้อต่อการประเมินความเสี่ยงของ SMEs แต่ละรายได้

สิ่งที่ต้องเร่งทำ คือ ฐานข้อมูล ที่ไม่จำกัดเฉพาะข้อมูลจาก สง. แต่รวมถึงแหล่งอื่น โดย บสย. เห็นว่าการพัฒนา Digital payment และ Open data ของแบงก์ชาติ มีส่วนช่วยสร้าง digital footprint และ บางส่วนมองว่า ภาครัฐควรสร้างแรงจูงใจ เอื้อให้ SMEs ที่อยู่นอกระบบ เช่น ภาษี กลับเข้าสู่ระบบได้ และ หน่วยงานควรแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเหมาะสม อีกทั้งควรปรับหลักเกณฑ์ กฎหมาย ทั้ง ease of doing business และ ขยายขอบเขตการค้าประกัน ทั้งประเภท และความหลากหลายของแหล่งเงิน ไม่จำกัดเพียงสินเชื่อ สง. ที่สำคัญคือ การให้ความรู้ แก่ SMEs เพื่อเพิ่มศักยภาพ และแข่งขันได้มากขึ้น

ทั้งหมดนี้ คือ สารสำคัญจากงานเสวนา ซึ่งแบงก์ชาติไม่หยุดนิ่งในการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วน รวมถึงภูมิภาคต่อไปด้วย และจะนำข้อเสนอแนะมาประกอบการพิจารณาและหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงการคลัง เพื่อร่วมกันพัฒนาโลกค้าประกันเครดิตของประเทศที่มีประสิทธิภาพ ยืดหยุ่น และครอบคลุมขึ้นต่อไป

** บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด
**